

26.1.2026

**Suomen Psykologian Opiskelijain Liitto ry:n
kannanotto psykologian avoimen väylän avaamista
vastaan**

Psykologian tutkintoa tarjoavat yliopistot ovat aloittaneet psykologian opintojen avoimen väylän avaamisen harkinnan ja toteuttamisen. Suomen Psykologian Opiskelijain Liitto ry (SPOL) vastustaa avoimen väyliä avaamista, sillä:

- 1) Avoin väylä ei merkittävästi eroa muista valintaväylistä koetilanteiden suhteen
- 2) Arvonta on epäreilu tapa päättää sisään pääsevät hakijat
- 3) Avoin väylä on väylä vain riittävän varakkaille.

Avoimen väyliä avaamisen motiiviksi on esitetty erilaisen väylän tarjoamista nykyisten valintaväyliä todistusvalinnan ja valintakokeen rinnalle. Avoimen väylää aloittavat yliopistot väittävät tämän palvelevan hakijoita tarjoamalla monipuolisempia vaihtoehtoja opiskelupaikan saamiseen. Taustalla on ajatus, että kaikki hakijat eivät ole parhaimmillansa nykyisten väyliä vaatimissa paineistetuissa koetilanteissa. Tämä perustelu ei kuitenkaan ole vakuuttava, sillä psykologian perus- sekä aineopinnot suoritetaan pääosin tenttien muodossa, joten tätäkin väylää pitkin pääsevät opiskelemaan vain koetilanteissa pärjäävät hakijat.

Toiseksi avoimen väylän avaaminen pienellä sisäänotolla hakupainealalle johtaa tilanteeseen, jossa lopullinen opiskelijavalinta ei ole riittävän erotteleva hakijoiden asettamiseksi paremmuusjärjestykseen. Lopullinen valinta tullaan tekemään nykyisen arvion mukaan avoimessa yliopistossa suoritettujen kurssien keskiarvon perusteella. Käytännössä tämä johtaa siihen, että avoimen väylää suunnittelevien tahojen mukaan psykologian kaltaisella hakupainealalla parhaan mahdollisen keskiarvon saaneiden kesken joudutaan suorittamaan arvonta. Tämä kehityskulku on tapahtunut jo muiden hakupainealojen, kuten logopedian, avoimilla väylillä. SPOL vastustaa epäreilua tilannetta, jossa opiskelijavalinta perustuisi arvontaan. Jos mielekkäitä erottelevia valintakriteerejä ei ole mahdollista muodostaa, on väkinäistä ja eettisesti ongelmallista avata tällainen väylä.

Kolmas keskeinen huolen aihe on avoimen väylän maksullisuus. Avointa väylää pitkin voi hakea vain hakija, jolla on riittävät taloudelliset resurssit kurssien kustantamiseen. Tämä asettaa hakijat keskenään epätasa-arvoiseen asetelmaan. On totta, että myös ylioppilaskokeiden korottaminen ja valmennuskurssien käyminen maksaa. Muiden hakuväyliä suurelta osin vapaavalintaiset kustannukset eivät kuitenkaan ole mielekäs peruste avata uutta väylää, jonka kustannukset voivat nousta vielä korkeammaksi. Nykyisillä hinnoilla 60 opintopistettä maksaa yliopistosta riippuen 720-900 euroa, mikä on merkittävä summa nuorelle hakijalle, joka ei ole oikeutettu edes opintotukeen tai asumislisään. Opintopisteiden enimmäismaksujen korotuksen myötä hintalappu arpajaisiin voi kohota jopa 2700 euroon, jos yliopistot niin päättävät.

Psykologia alana tarvitsee erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, mutta avoin väylä heikentää sisäänpääsymahdollisuuksia juuri heiltä keitä tarvitsemme. Yliopistokoulutukseen sisäänpääsyn ei tulisi Suomen kaltaisessa sivistysvaltiossa perustua käytettävissä olevan varallisuuden määrään. Avoimen väylän avaaminen psykologialle avaa portin yhä epätasa-arvoisemmalle psykologikoulutukselle ja entistä heikommalle sosiaaliselle liikkuvuudelle. Vaikka väylän alkuvaiheessa tarjolla olisi vain kaksi paikkaa, tulevaisuudessa jopa puolet tutkinto-ohjelman sisäänotosta saattaisi tapahtua avoimen väylän kautta. Haluammeko todella mahdollistaa tällaisen kehityskulun, joka rapauttaa koulutuksellista tasa-arvoa – hyvinvointivaltiomme peruspilaria? Kyseessä on tietoinen arvovalinta.

Jokainen suomalainen yliopisto mainitsee sivuillaan sitoutuvansa tasa-arvon tai yhdenvertaisuuden edistämiseen. Vaadimme teiltä näiden arvojen mukaista toimintaa. Näkemyksemme mukaan psykologian avoin väylä heikentäisi sisäänpäässeiden hakijoiden sosioekonomista monimuotoisuutta ja yhdenvertaista kohtelua, eikä palvelisi hakijoiden etua, joten kehotamme yliopistoja hautaamaan ajatukset avoimesta väylästä, mikäli sellaisia on ilmennyt.

Suomen Psykologian Opiskelijain Liitto ry:n puolesta

Viivi Ryhänen, SPOL ry koulutuspoliittinen vastaava

Niklas Mattila, SPOL ry koulutuspoliittinen vastaava

Laura Junno, SPOL ry Puheenjohtaja

Lisätiedot

Koulutuspoliittiset vastaavat
Suomen Psykologian Opiskelijain Liitto ry

kopo@psykologianopiskelijat.net